

Trgovinska in obrtna zbornica.

(Dalje.)

b) Kateri kraji so izključeni od krošnjarstva.

§ 10. V občinah z več nego 20.000 prebivalci in v zdraviliščih smé se na zahtevanje občine in po zaslišanji trgovinske in obrtne zbornice dotičnega okraja prepovedati krošnjarstvo trajno ali pa na nedoločen čas. Koliko se izključenje tiče tudi krošnjarjev iz krajev, omenjenih v § 12, določiti je to z obzirom na blago, katero prodajejo, od slučaja do slučaja.

Vendar pa se more osebam, v takih mestih in krajih stanujočim ter za kak drugi zaslužek nesposobnim, dovoliti, da smejo prodajati kako blago ob cesti ali v javnih prostorih v področju občine ter je v ostalem s takimi dovolili postopati v zmislu določil tega zakona.

V obče dati krošnjarsko pravico v zmislu § 5 ni moči prebivalcem tistih krajev, kateri so izvzeti od krošnjarstva.

c) Krošnjarstvo ob meji.

§ 11. Krošnjariti ob meji sme se dovoliti samo prebivalcem obmejnega okraja.

Krošnjariti sme kdo samo tedaj v obmejnem okraju, ako je to v krošnjarski knjigi izrečno zabeleženo.

B. Posebna olajšila.

a) Celim občinam.

§ 12. Z ozirom na to, kak zaslužek je v nekaterih krajih, more se dovoliti njih prebivalcem krošnjariti z izdelki domače obrtnosti ali pa tudi kdaj z drugim blagom, ne glcdé na to, ali je to dopuščeno v pojedinih mestih in krajih (§ 10):

a) da smejo krošnjariti že po dovršenem 24. letu, ako sicer dokažejo zakonite zahteve, (§ 3.) ali

b) da se jim sme dovoliti krošnjariti sicer z izključenim blagom (§ 9.).

To olajšilno dovolilo more se raztezati na obe točki.

Vlada je pooblaščena, da taka olajšila podeljuje z naredbami; ako ni tistih posebnih odnošajev, kateri so bili za dovoljenje merodavni, odtegniti je ta olajšila po istem potu.

Taka posebna olajšila omejena so na blago, označeno v krošnjarski knjigi ter jih ni smeti dati za krošnjarjenje z drugim blagom.

b) Posamičnim osebam.

a) Raba pomočnikov.

§ 13. Krošnjarju, ki krošnjari z dovoljenjem najmanj tri leta ter se je vselej vedel lepo, more se, ako dokaže s svedočbo pozvanega javnega zdravstvenega organa, da ne more radi kake telesne napake sam nositi krošnjarskega blaga, dovoliti pomočnik.

To dovolilo treba v krošnjarski knjigi zabeležiti.

Ta pomočnik krošnjarjev mora imeti tista svojstva, katera so propisana za dosego krošnjarske dovolitve.

β) Raba tovarne živine ali napreženih voz.

§ 14. Uprezati vozove ali rabiti živino, da nosi krošnjarsko blago, sme samo tisti, ki ima v to posebno dovolilo.

To dovolilo se sme podeliti, ako je to z ozirom na prometne odnošaje in na kakovost, na težo ali obseg krošnjarskega blaga neogibno potrebno za krošnjarjenje.

Dopustilo, da sme kdo rabiti tovarno živino ali naprežene vozove, zapisati je v krošnjarski knjigi ter veljá samo za dotično upravno področje.

Dovažati blago v določene kraje ter ga potem nositi od hiše do hiše, dopuščeno je, ako blaga ne dovaža sam krošnjar.

IV. Poglavje. — Prestopki in kazni.

§ 15. Kdor krošnjari ter se ne more izkazati s krošnjarsko knjigo, glasečo se na njegovo ime; nadalje, kdor se krošnjareč pregreši proti določilom tega zakona kaznuje se z globo do 100 gld. — ako pa ima več prestopkov, ali ako jih ponovi ali ako je prestopek spojen z obtežili, kaznujese do 400 gld.

Kar se tiče inozemcev, morejo se vrhu tega odstraniti iz kraja, za kateri veljá ta zakon.

Ima li kaznovanec krošnjarsko knjigo, to je v njej zabeležiti kazensko razsodbo.

§ 16. Blago, katero ima krošnjar pri sebi takrat, kadar se pregreši proti krošnjarskemu zakonu, jamči za izrečeno globo in za preiskovalne troške.

Ako krošnjar nima ob čem, da bi plačal globo, mora jo odslužiti z zaporom, in je v takih slučajih 5 gld. globe toliko, kolikor jeden dan zavora.

§ 17. Ako je kdo krošnjaril z nedovoljenim blagom (§ 9.), to mu je zaseči blago, ne oziraje se na kaznen, nastalo po veljavnih občnih in kazenskih zakonih proti prestopkom zakona o državnih pripadkih, takisto po § 15. tega zakona.

Kako postopati s krošnjarstvom s tiskovinami, to določuje tiskovni zakonik.

Krošnjarstvo s zlatnino in srebrnino, katera ne ustreza določilom o čistini takih izdelkov; z loterijskimi srečkami in enakimi deleži, predmeti državnega samotrštva ter z igralnimi kartami, konečno krošnjarstvo ob meji z blagom, podvrženim nadzorstvu, spojeno je ne samo s prestopkom krošnjarskega zakona, nego tudi z prestopkom proti propisom o državnih pripadkih.

Z osebami, katere krošnjarijo z inozemskim blagom ali pa se ne morejo dovoljno izkazati, odkod dobivajo svoje tuzemsko blago; nadalje s krošnjarji, kateri svoje blago izigravajo, postopati je po propisih o državnih pripadkih, ter izgubé krošnjarsko dovolilo.

§ 18. Ako se kdo z nova pregreši proti določilom, izrečenim v §§ 5., 6., 7., 9. do 11., 13. in 14. tega zakona, more se mu poleg globe ali odnosno zavora odvzeti krošnjarska pravica ter izključiti od krošnjarjenja na nedoločen čas.

Kdor je bil večkrat obsojen radi neopravičenega krošnjarjenja, mora biti izključen za vselej od krošnjarstva.

Vselej, kadar je kateri krošnjarski zakonik bil obsojen radi kaznjivega dejanja, zaznamovanega v § 3. lit. d) tega zakona ter mu krošnjarskega dopustila ni že odtegnil pristojni sodnik, ima ono politično oblastvo I. stopinje, katero je podelilo krošnjarsko dopustilo, odvzeti to dopustilo uradnim putem, ker je izgubil zakonite lastnosti v § 3. lit. d) naznačene.

V. Poglavje. — Oblastva in postopek. Prva stopinja.

§ 19. Skrbeti, da se izvršuje krošnjarski zakon v prvi stopinji, dolžnost je političnih upravnih oblastev prve stopinje (obrtnih oblastev).

Dajati dopustilo za krošnjarstvo, podaljševati krošnjarsko dôbo ter dajati dopustilo za pomočnika (§ 13.) ima pravico tisto obrtno oblastvo, v katerega okraju ima prosilec svoje prebivališče.

Predno kdo dobi dopustilo za krošnjarstvo v obmejnem okraju, mora dobiti za to privoljenje od finančnega oblastva.

Kazenski postopati pri prestopkih krošnjarskega zakona, izimši one slučaje krošnjarstva s tiskovnimi izdelki, ki so pridržani kazenskospodnemu pristojnemu oblastvu, ima pravico ono obrtno oblastvo, v katerega okraju se je izvršil prestopok.

§ 20. V tistih slučajah, v katerih kaznjivo dejanje poleg prestopka krošnjarskega zakona utemeljuje tudi prestopok proti zakonu o državnih pripadkih (§ 17.); nadalje takrat, kadar se nakopiči več prestopkov, od katerih jeden spada v pristojnost političnega, drugi pa v pristojnost oblastva za državne pripadke, pozvano je vsako rečenih oblastev, da izvršuje uradno svoj posel v svojem področju.

V slučajah, omenjenih v § 17., zadnji odstavek, ima pravico kaznovati samo ono oblastvo, ki je pozvano soditi in kaznovati prestopke proti zakonu o državnih pripadkih.

Druga stopinja.

§ 21. V drugi stopinji ima skrbeti politično deželno oblastvo, da se izpolnjuje krošnjarski zakon.

Določevati, kdaj bi bilo po § 14. tega zakona izimno dopuščeno rabiti tovarno živino ali naprežene vozove pri krošnjarstvu, ima pravico za vsako upravno ozemlje politično deželno oblastvo.

Njemu je tudi pridržano, ako po svojem preudarku spozná za prikladno, odobriti krošnjarske knjige tamkaj na omejeno dôbo (§ 7.), določiti rok, v katerem naj bo dopuščeno krošnjarju krošnjariti v njegovem upravnem ozemlju ter se vračati v isti kraj.

Najvišja stopinja.

§ 22. V tretji stopinji ima skrbeti notranje ministerstvo, da se izpolnjuje krošnjarski zakon. Ono tudi postopa kazenski pri prestopkih tega zakona.

Ako se predmet zajedno tiče področje kakega drugega srednjega oblastva, to se je ž njim sporazumeti.

Prepovedavati krošnjarstvo v mestih in zdraviliščih (§ 10.) ter dajati in odtegovati posebna olajšila za do-

ločene kraje (§ 12.) ima pravico trgovinsko ministerstvo v sporazumu z ministerstvom notranjih stvari.

Pritožbe o krošnjarstvu.

§ 23. Odrečnim razsodbam v krošnjarskih stvaréh pristaviti je razloge.

Proti razloki (razsodbi) obrtnega oblastva prve stopinje ima prosilec pravico obrniti se v času štirinajstih dni s pritožbo do političnega deželnega oblastva, predpostavljene obrtnemu oblastvu.

Proti razloki političnega deželnega oblastva more se v času štirih tednov pritožiti na ministerstvo notranjih stvari.

Pritožbo je poslati onemu oblastvu, katero je razločilo (razsodilo) v prvi stopinji.

Proti dvema jednako govorečima razsodbama ni nobene nadaljnje pritožbe.

Politične stvari.

Govor državnega poslanca profesorja Fr. Šuklje-ja.

(Dalje.)

Mislím torej, če dovolimo davek na špirit, da moramo že naprej dobro vedeti, kako se bode porabljal. Porabiti se mora, da se bode državno gospodarstvo osvobodilo administrativnega in gospodarskega primankljaja, na lalje, da se pomanjšajo direktni davki, zlasti davek od poslopij, in indirektni davki, zlasti davek od soli (Jako dobro! na desnici) in h kratu naj bi se lotil onih zboljševanj, ki so v dosedaj zanemarjenih deželah, mej katerimi navajam zlasti svojo ožjo domovino Kranjsko, več pogrešati ne morejo. (Dobro, Dobro na desnici.)

Toliko o državnem proračunu sploh.

Sedanja debata je pa tudi politična in sem torej prisiljen, da označim svoje stališče nasproti vladni politiki v svojem dvojnem svojstvu kot zastopnik slovenskega naroda in generalni govornik.

Dovolite mi, da najprej spregovorim kot zastopnik naroda slovenskega. V teku debate čuli smo oratorično pomenljiv govor gospoda poslanca dr. Gregra, ki je hudo napadal vlado. Dr. Gregr je marsikaj neresničnega povedal, k temu prištevam zlasti njegove razprave na finančnem polji, veliko je pretiral, pa bomo odkritosrčni, jako mnogo, kar je navedel, naj se je še tako grenko glasilo, ni bilo družega kot resnica. (Prav res! na desnici). Ne bil bi tolmač naroda, temveč naravnost kvarljivec javnega mnenja, ko bi se upal braniti in zagovarjati naučnega ministra, katerega so od več strani, zlasti od desnice, tako energično prijemali. (Dobro! na desnici.)

Zahteve Slovencev v narodnem oziru so visoki zbornici že dovolj znane. Ni naša krivda, če tudi letos